הכוה דכוס קא שכיב. והיו לו אחין ולא כגון דמוחזק ליכס: אמרו ליה אחתיה למאן. זקוקה ליבוס לו מוכרת לשוק: חזיא לכהנא לאו דוקא אלא שמוכרת לכל אדם ונאינה זקוקה ליבם ומיהו לכהנא אסירא דקא ע"י (ד) (מנו דכעבו) שאסר "גרשתי את אשתי" נאמן (ה) כדמפרש ואזיל: למאי נימוס לה. לאסרה לשוק: הא"ר חייא בר אבא. דהוה קא שכיב, אמרו ליה אחתיה למאן? אמר לדו חזיא לכהנא רבה אמר (ו) מאי ניחוש לה הא אמר רב חייא בר אבא אמר ר' יוחנן בעל שאמר "גרשתי את אשתי" נאמן (ז) אבי אחא אבי ר' יצחק בר יוסף אמר ר' יוחנן בעל שאמר "גרשתי את אשתי" אינו נאמן (ח) ולאו מי לא שנינהו כאן לפרע וכאן לחבא, ואשנייהו ניכוס וקסמך? אלא רבא לרב נחן בר אמי אחוש לה. אחא דהוה מוחזק לן דלית ליה אחי ואמר בשעת מיתה דלית ליה אחי אמר רב יוסף מאי ליחוש לה חדא דמוחזק לן דלית ליה אחין ועוד הא אמר בשעת מיתה דלית ליה אבי אבי ליה אמרי דאיכא עדים במדינה הים דידעי דאית ליה אחי אשתא מיהת הא ליתנהו קמן לאו היינו דר' חנינא (ג) דאמר רבי חנינא "עדים בצד אסתן ואסר אסר ליה אביי אם הוקלנו בשבויה (ג) (משום דמנוולא נפשה לגבי שבאי) נקל באשת איש אל רבא לרב נחן בר אמי אחוש לה: זה אחי אינו נאמן (ג) ואידך מאי קאמרי הא קאמרי "אחונא הוא" אמאי "טול עמו בחלקו" ותו לא, אלא דקא אמרי "לאו אחינו הוא" אימא סיפא נפלו לו נכסים ממקום אחר ירשו אחיו עמו הא אמרי ליה לאו אחונא הוא' לא צריכא "דקא אמרי "אין אנו יודעין אמר רבא זאת אומרת "מנה לי בידך" והלה אומר "איני יודע פטור אביי אמר לעולם דאיתמר (נעיל דף נב.) המוכר שור לחבירו ונמלא נגחן דחזולין בתר חזקה אפילו כנגד רובא ואין להחריך כאן: כל

חזיא לכהנא רבה. יש מוחקים רבה משום דלכל הפחות אלמנה היא ולא חזיא לכהן גדול ואומר ר"י דספיר גרס רבה דהא אף לכהן הדיוט אסירא דהא מטעם שאסר גרשתיה היה מחיר ולא שהיה אומר שהיו לו בנים דאי"כ היה נאמן כדאמר במתניתין דזה בני נאמן ומאי הוי מייתי עלה מילתא דר' יוחנן ולא הכי פירושו דחזיא לכהנא רבה כלומר אינה זקוקה ליבום שגרשתיה דמוחרת לכל העולם ואפי' לכהן גדול מטעם זיקת יבמין וה"ר מנחם גרס חזיא לכהונה כלומר אינה זקוקה ליבם וחוזרת לכהונת בי נשא לאכול בתרומה: ה"ג הא אמרי דאיכא סהדי במדינת הים דידעי דאית ליה אחי. והא"פ הא יצא קול הכא שאומרים דאיכא עדים במדינת הים ול"ג והא איכא סהדי במדינת הים דאי ודאי דאיכא עדים במדינת הים א"כ מאי קאמר הכהנא מיהא הא ליתנהו ואי בעי למימר שים לו לחוש שמא יש עדים הא ודאי איכא דאמר הכא תנן יש לי אחים נאמן ומנו דאי לאו דאיכא עדים במדינת הים דידעי דאית ליה אחי אמאי נאמן אפילו אמר אינו נאמן אמאי אמר לו אחונא הוא אמאי אמר לו אחונא הוא אלא דקא אמרי לאו אחינו הוא אימא סיפא נפלו לו נכסים ממקום אחר ירשו אחיו עמו הא אמרי ליה לאו אחונא הוא' לא צריכא "דקא אמרי "אין אנו יודעין אמר רבא זאת אומרת "מנה לי בידך" והלה אומר "איני יודע פטור אביי אמר לעולם דאיתמר (נעיל דף נב.) המוכר שור לחבירו ונמלא נגחן דחזולין בתר חזקה אפילו כנגד רובא ואין להחריך כאן: כל

דוקא גבי מלוה אית ליה לרב יהודה דכרי עדיף דהוי כרי חשוב דאם לא הלוהו לא היה מעיז פניו לומר מנה לי בידך שכרי הלוה יודע שלא הלוה ממנו כלום ושמא של לוה גרוע שהיה לו לידע אם הלוה לו לא הלוה ולכך חייב אבל גבי שור שנגח את הפרה דלא חשיב כרי של ניזק משום דיודע שהמזיק אינו יודע מתי ילדה קודם נגיחה לו לאחר נגיחה לכך מוטן כרי שיודע שלא יכחישנו המזיק ושמא של מזיק אינו גרוע כי אין לו לידע כי לא היה שם אבל קשה הא דאמר בפ"ק דכתובות (דף יב: ושם) אמר ליה אביי לרב יוסף הא דאמר רב יהודה אמר מנה לי בידך והלה אומר אינו אינו יודע פטור והשתא הא לרב יהודה נמי הוי מיוחבת דמוחר הכא דפטור דהוי כרי גרוע משום דלידך אינו יודע אם היו שלו לפי שהרבה אבנים דומות זו לזו וי"ל דאביי דהכא לא משוי מילוק בין כרי חשוב דמלוה לכרי גרוע דהא קאמר הכא לעולם חייב ושאני הכא דכי מנה לאחר בידך דמי משמע דאם הוא עצמו היה אומר אחיך אני והוא אומר אינו יודע יגול בחלקו אע"ג דהוי גרוע דהם אינן יודעים אם יש להם את במדינת הים לו ולא והשתא אמי שפיר דהכיא דכתובות אביי אמר לה דלאביי לא הוי מיוחבת דרב יהודה וזה כלל גדול בדין דרים פרק הפרה לא מוקי אביי לאוקמי אפילו ניזק אומר כרי ומזיק אומר שמא שלא מוקי להכי דאמר התם מ"ל לכי הא דאיתמר (נעיל דף נב.) המוכר שור לחבירו ונמלא נגחן דחזולין בתר חזקה אפילו כנגד רובא ואין להחריך כאן: כל

אמר ליה דהוה קא שכיב. אמרו ליה אחתיה למאן. אמר לדו חזיא לכהנא רבה אמר (ו) מאי ניחוש לה הא אמר רב חייא בר אבא אמר ר' יוחנן בעל שאמר "גרשתי את אשתי" נאמן (ח) אבי אחא אבי ר' יצחק בר יוסף אמר ר' יוחנן בעל שאמר "גרשתי את אשתי" אינו נאמן (ח) ולאו מי לא שנינהו כאן לפרע וכאן לחבא, ואשנייהו ניכוס וקסמך? אלא רבא לרב נחן בר אמי אחוש לה. אחא דהוה מוחזק לן דלית ליה אחי ואמר בשעת מיתה דלית ליה אחי אמר רב יוסף מאי ליחוש לה חדא דמוחזק לן דלית ליה אחין ועוד הא אמר בשעת מיתה דלית ליה אבי אבי ליה אמרי דאיכא עדים במדינת הים דידעי דאית ליה אחי אשתא מיהת הא ליתנהו קמן לאו היינו דר' חנינא (ג) דאמר רבי חנינא "עדים בצד אסתן ואסר אסר ליה אביי אם הוקלנו בשבויה (ג) (משום דמנוולא נפשה לגבי שבאי) נקל באשת איש אל רבא לרב נחן בר אמי אחוש לה: זה אחי אינו נאמן (ג) ואידך מאי קאמרי הא קאמרי "אחונא הוא" אמאי "טול עמו בחלקו" ותו לא, אלא דקא אמרי "לאו אחינו הוא" אימא סיפא נפלו לו נכסים ממקום אחר ירשו אחיו עמו הא אמרי ליה לאו אחונא הוא' לא צריכא "דקא אמרי "אין אנו יודעין אמר רבא זאת אומרת "מנה לי בידך" (ה) והלה אומר "איני יודע פטור אביי אמר לעולם

(ד) נמ' אמר רבה מלי ניחוס: (ה) שם אם הקלנו בשבויה נקל כל"ל ותיבו' משום דמנוולא נפשה ולגבי שבאי ממקום: (ג) שם ולאיך מלי קאמרי לי דקאמרי מתנא הוא: (ד) רשב"ם ד"ה חזיא וכו' עכ"ל ודי אמר כל"ל ותיבות מנו דבעל נמקום: (ה) בא"ר מהימנין ליה כדמפרש: (ו) ר"ה נקל כתחת אים וכו' אישור חגן. ל"ב אע"ג דשבשיו אישר מ"ל ולכתא חגן כי אם לאו דלא תהיה אשה אמת המעלה מ"מ מאחר דקודם שגגת נעלה היתה כחזקה מ"ל עדיין בחזקת אישור חגן לא חגן ממש רק אישור חגן שהיה בה נשאלן ממנה עד לא נשאלן מיקרי יבמה: (ז) תוס' ד"ה אביי וכו' חייב ולא"ת וקשה דבר יהודה: (ח) בא"ר ומיהו ל"ל אתם דהוה מלי:

רבינו גרשום

ואמרי ליה איתתא למאן. בלאסר דלא דוה ידעי אי היה[לו] בן כרי שלא תהיה אשתו זוקקה ליבום אי לאו: אמר לדו חזיא לכהנא רבא. לאו משום דוקא קאמר לכהנא רבא משום דאיהו דאסור באלמנה אלא לכל כהנא חדיוטות דאינה זוקקה ליבום דאית ליה בני: חוש לה. להתירה דנאמן דנשבע אשטייל. ואיכא דאסרי חוש לה דאינו נאמן: לאו היינו דר' חנינא דאמר. בפסכת בתובות האשה שאסרה נשבתי ומוחזרה אני נאמנת שהיה שאסר רוא תשה שתחיר שאין ערות אחרת אלא היא. ואמרי: אם ששבא יש לך עדים בסרינה חיים שנשבית ולא תהא נאמנת שאסרתה מוחזרה אני. אמר לה: לשוף העולם ליתנהו קמן ואנן אסרן לה. הכא נמי הא"ל ליתנהו הני עדים לקמן דאסרי דאית ליה אחי ורוא אומר אין לו אחין גם נאמן: נקל באשת איש. לפוחרה בלא חליצה ויבום: חוש לה. לחיחר ואיכא דאסרי חוש לה לאיסור: ותו לא. הא בכל הנכסים ראוי ליטול באחד מהן: ירשו אחיו עמו. הואיל דקאמרי דלא הוי אחיהן ואפאי ירשו: לא צריכא דקאמרי אין אנו יודעין אם אחינו הוא אם לאו. ומשום דבי יתתי בנכסים שנטלו לו לאחר מיכן ומצו למיסר להאי אנת מיהא מודה דאחינו הוא משום חכי נירות כתוב. והאי דלא יהיבנא ליה מחלקן משום דאנן לא ידעין דאחינו הוה: זאת אומרת. דישאל עמו בחלקו דהאי דמרי לו ולא בחלקן דתני דאסרי אין אנו יודעין. הכי נמי בעלמא כשאמר אחר לחבירו מנה לי בידך והלה אומר איני יודע פטור אע"ג משבועה: אין

קל אמיי פ"ג מטלכות גירושין הל' ה סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קנ: סעיף ה:

קלא ב נמיי' פ"ג מהל' יבום הלכה נ סמג עשין נא טוש"ע אה"ע סי' קמ: סעיף ח:

קלב ד מיי' פ"ד מהל' נחלות הל' מ ופיי' נמ"מ סמ: עשין ז טור ש"ע חו"מ סי' לט ס"ד:

קלג ה מיי' שם טוש"ע שם סעיף ב:

קלד ו מיי' פ"ח מהל' טוען הל' ז ופיין נמ"מ סמ: עשין נה טור ש"ע חו"מ סי' שה ס"ע:

הגהות הב"ח

(א) נמ' אמר רבה מלי ניחוס: (ב) שם אם הקלנו בשבויה נקל כל"ל ותיבו' משום דמנוולא נפשה ולגבי שבאי ממקום: (ג) שם ולאיך מלי קאמרי לי דקאמרי מתנא הוא: (ד) רשב"ם ד"ה חזיא וכו' עכ"ל ודי אמר כל"ל ותיבות מנו דבעל נמקום: (ה) בא"ר מהימנין ליה כדמפרש: (ו) ר"ה נקל כתחת אים וכו' אישור חגן. ל"ב אע"ג דשבשיו אישר מ"ל ולכתא חגן כי אם לאו דלא תהיה אשה אמת המעלה מ"מ מאחר דקודם שגגת נעלה היתה כחזקה מ"ל עדיין בחזקת אישור חגן לא חגן ממש רק אישור חגן שהיה בה נשאלן ממנה עד לא נשאלן מיקרי יבמה: (ז) תוס' ד"ה אביי וכו' חייב ולא"ת וקשה דבר יהודה: (ח) בא"ר ומיהו ל"ל אתם דהוה מלי: